

ОБҐРУНТУВАННЯ РОЗМІЩЕННЯ КЛАСТЕРІВ МЕБЛЕВИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Охарактеризовано стан та значення меблевого виробництва України. Обґрунтовано його розміщення на основі коефіцієнта локалізації та визначено основні чинники такої концентрації. Встановлено три перспективні регіони для утворення меблевих кластерів: Львівська – Волинська – Закарпатська область, м. Київ – Київська – Черкаська області, Харківська – Дніпропетровська області. Сприятливі умови для розвитку меблевого виробництва, а відтак входу в кластер, також мають Івано-Франківська, Житомирська, Рівненська області. Розроблений метод є початковим етапом аналізу і потребує доповнення його порівняльним та факторним аналізом.

Ключові слова: меблеві підприємства, коефіцієнт локалізації, зайнятість, кластер.

Post-graduate O.R. Prokopovych – NUFWT of Ukraine, L'viv

Substantiated of location furniture enterprises clusters of Ukraine

In the article state and significance of furniture productions in Ukraine was described. Its location was substantiated at the bases of location quotient and main factors of such concentration was determined. Three perspective regions are set for formation of furniture clusters: Lviv – Volhynia – Zakarpattya area, Kyiv is the Kievan – Cherkasy areas, Kharkiv – Dnipropetrovsk of area. Favourable terms for development of furniture production, and consequently included in a cluster, also have Ivano-Frankivsk, Zhytomyr, Rivne an area. The developed method is the initial stage of analysis and needs addition of him a comparative and factor analysis.

Keywords: furniture enterprises, location quotient, employment, cluster.

Меблевий сектор в Україні – невеликий і його частка у ВВП країни становить лише 0,5 %, а кількість зайнятих у 2007 р. сягала 54 тис. осіб. Для порівняння, частка основних галузей промисловості така: металургії – 24 %, легкої промисловості – 14,7 %, машинобудування – 14,2 %. Проте меблеве виробництво є невід'ємною ланкою лісового комплексу, частка якого становить 2,9 % у ВВП, що свідчить про важливість комплексу для країни. Проте цей показник досить низький порівняно з іншими країнами з високою лісистістю. Так, у Німеччині він становить 11,2 % [3] і випереджає навіть харчову промисловість. Отже, для України очевидна нагальна потреба у розвитку меблевого виробництва.

Найпоширенішим методом, що позитивно зарекомендував себе у різних секторах економіки по всьому світу є утворення кластерів. Це питання досліджує чимало вітчизняних (В. Третяк, О. Гуменюк, С. Соколенко) та зарубіжних (М. Портер, А. Шульте) вчених. В Україні ефективно функціонують декілька кластерів, серед яких кластер деревообробної промисловості в м. Рівному. Науковці НЛТУ України за підтримки іноземних партнерів здійснили кластерний аналіз лісового сектора Карпатського регіону України (2008 р.).

Основним *завданням* цього дослідження є здійснення першого етапу кластерного аналізу, а саме визначення місць концентрації меблевого сектора та чинників його розміщення та подальшого розвитку.

Для визначення концентрації меблевої промисловості ми застосували коефіцієнт локалізації. Він виконує такі функції, як визначення імпортової чи експортної орієнтації галузі, спеціалізації окремих регіонів та розміщення

де: e_i – зайнятість у регіоні i -ої галузі; e – загальна зайнятість у регіоні ($\sum e_i$); E_i – загальна зайнятість i -ої галузі; E – загальна зайнятість ($\sum E_i$).

- 1) $LQ < 0,75$ – регіон мусить імпортувати продукцію галузі для забезпечення власних потреб; $0,75 < LQ < 1,25$ – галузь повністю забезпечує внутрішні потреби регіону у своїй продукції; $LQ > 1,25$ – регіон спеціалізується на продукції даної галузі і може експортувати її [1].
- 2) $LQ < 1$ – концентрація в даному регіоні відсутня; $LQ > 1$ – концентрація в даному регіоні є вища, ніж середня по країні і галузь для даного регіону є важливішою, ніж для країни загалом; $LQ = 1$ – концентрація в регіоні збігається зі середньою по країні.

[illegible]

Найбільша концентрація меблевого виробництва наявна у Закарпатській області, де в галузі працює втричі більше осіб, ніж у середньому по Україні. Також важливе значення галузь має для таких областей як Волинська, Львівська, Київська, Харківська та м. Київ. Оскільки, Львівська, Харківська,

Дніпропетровська області та м. Київ є регіонами з великою кількістю зайнятого населення, де загалом працює 25 % зайнятих в Україні, а меблеве виробництво в них посідає вагоме місце, то можна стверджувати, що галузь має важливе значення і для національної економіки загалом.

Значною вадою цього методу є те, що він враховує дані лише одного періоду і не відображає динаміки показників. Тому для остаточних висновків доцільно порівнювати значення коефіцієнта локалізації за різні періоди чи доповнювати розрахунки іншими методами. Для прикладу, за період з 2003 до 2007 рр. значення коефіцієнта локалізації меблевого виробництва у Рівненській області зменшилось майже вдвічі і область перейшла з розряду спеціалізованих на меблевому виробництві до неспеціалізованих. Проте це пов'язано не лише зі зменшенням чисельності зайнятих у промисловості, але й із значним збільшенням рівня зайнятості регіону загалом. Отже, треба додати, що меблева промисловість може стати однією із основних ще й в інших областях, зокрема в Рівненській, Житомирській, Івано-Франківській. Таке розміщення меблевого виробництва є цілком очевидним, оскільки саме ці регіони відзначається високою лісистістю, наявністю крупних підприємств з виготовлення плитних матеріалів ("Інтерплит" в Івано-Франківській області, "Свіспан" у Рівненській, "Кроно Львів" у Львівській), а Харківська область наближена до основного імпортера українських меблів – Росії.

Висновки. Застосування коефіцієнта локалізації показало три перспективні регіони для утворення меблевих кластерів. Львівська–Волинська–Закарпатська область, м. Київ–Київська–Черкаська області, Харківська–Дніпропетровська області. Сприятливі умови для розвитку меблевого виробництва, а відтак входу в кластер, також мають Івано-Франківська, Житомирська, Рівненська області. Цей метод є початковим етапом аналізу і потребує доповнення його порівняльним та факторним аналізом.

Література

1. Тарасова О.О. Визначення галузевої спрямованості регіону за допомогою кластерів. [Електронний ресурс]. – Доступний з http://www.rusnauka.com/6_NMIV_2007/Economics/19541.doc.htm
2. Kies U., Mrosek T., Schulte A. Spatial analysis of regional industrial clusters in the German forest sector. *International Forestry Review*. – Vol. 11(1), 2009. – P. 125-130.
3. Klein D., Kies U., Schulte A. Regional employment trends of wood-based industries in Germany's forest cluster: a comparative shift-share analysis of post-reunification development. *Eur J Forest Res* (2009) 128. – P. 205-219.
4. Stimson RJ, Stough RR, Roberts BH (2006) Regional economic development. Analysis and planning strategy, 2nd edn. Springer, Heidelberg. – P. 452.

УДК 631.316.2

Асист. М.М. Труш – Кіровоградський національний технічний університет

ОБґРУНТУВАННЯ ПАРАМЕТРІВ ПОДРІБНЮВАЧА СТЕБЕЛ

Показано вплив конструкційних параметрів подрібнювача стебел на якість подрібнення. Встановлено, що якість подрібнення вища в разі використання двох роторів на 9...13 % порівняно з конструкцією подрібнювача з одним ротором. Виходячи